

بررسی رابطه بین مسئولیت اجتماعی شرکت و کیفیت مدیریت ریسک بر عملکرد پایداری شرکت

سارا احمدی

کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه غیرانتفاعی پرندک، استان مرکزی، ایران

چکیده

هدف این تحقیق بررسی رابطه بین مسئولیت اجتماعی شرکت و کیفیت مدیریت ریسک بر عملکرد پایداری شرکت در سال ۱۴۰۴ می باشد و ۴۰۰ نفر از مدیران با استفاده از روش نمونه‌گیری کوکران به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. تحقیق حاضر در زمره تحقیقات کاربردی قرار دارد و از نظر روش، تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی می‌باشد. در این پژوهش برای جمع آوری داده‌ها و اطلاعات، از روش کتابخانه‌ای استفاده شد روش گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه‌ای بوده است. جهت کلیه عملیات آماری از نرم افزار SPSS استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان داد، مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان بر عملکرد پایدار شرکتی تأثیر معناداری دارد. کیفیت مدیریت ریسک بر عملکرد پایدار شرکتی تأثیر معناداری دارد.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت اجتماعی شرکت، کیفیت مدیریت ریسک، عملکرد پایداری شرکت

مقدمه

پایداری شرکت که اخیراً توجه زیادی را به خود جلب کرده یک بخش مهم در حال رشد هست و از آن به عنوان مسئولیت پذیری در مقابل آثار عملکردش بر محیط پیرامون تعبیر شده و سبب توسعه سازمان می شود. مطالعات پیشین در مورد پایداری سازمانی این طور استدلال کرده است که سازمان هایی که قادر به پیگیری و اجرای پایداری هستند بقای بلندمدت خود را افزایش می دهند. در این راستا، آن ها عملکرد پایداری را به عنوان استراتژی در مدل های کسب و کار و فرآیندهای سازمانی خود قرار می دهند. به طور خاص، اتخاذ شیوه های پایداری شرکتی نوعی تمایز استراتژیک است که می تواند منجر به عملکرد مالی بهتر در بلندمدت شده و در نهایت موجب بقای عمر شرکت شود (رحمانی و همکاران، ۱۳۹۶).

پایداری شرکتی برای موفقیت بلندمدت شرکت ضروری است و ظرفیت بالقوه ای برای بهبود شفافیت و قابلیت اطمینان اطلاعات برای سرمایه گذاران و ذی نفعان دارد. اینکه آیا عملکرد پایداری شرکت کاهش ارزش شرکت را در طول همه گیری کووید-۱۹ تعدیل می کند، هنوز به طور تجربی مورد بررسی قرار نگرفته است. پایداری یک موضوع بسیار مهم برای شرکت های بزرگ جهان امروز است. علاقه سرمایه گذاران به سرمایه گذاری در مسئولیت های اجتماعی در دهه گذشته منجر به رشد مفهوم پایداری گردیده است؛ بنابراین، پایداری شرکتی به صورت بالقوه بر عملکرد شرکت و ارزش شرکت تأثیر خواهد داشت (خدمی پور، ۱۳۹۲).

مبانی نظری تحقیق:

نظریه دیدگاه مبتنی بر منابع یک مفهوم مدیریتی است که بر دارایی ها و شایستگی های داخلی سازمان به عنوان منابعی تأکید می کند که به سازمان مزیت رقابتی می بخشد (ارماواتی و همکاران^۱، ۲۰۲۱). بر اساس این نظریه، توانایی یک شرکت برای ایجاد و حفظ موقعیت رقابتی، توسط منابع و شایستگی های خاص آن تعیین می شود و نه صرفاً توسط عوامل مرتبط با صنعت. علاوه بر این، این نظریه به جای تمرکز صرف بر شرایط بیرونی بازار، بر ارزش تحلیل داخلی و درک نقاط قوت و محدودیت های خاص شرکت تأکید می کند (هانداجانی و همکاران^۲، ۲۰۲۲). این نظریه مدیران را به شناسایی و پرورش دارایی ها و شایستگی های استراتژیک تشویق می کند که از اهداف بلند مدت شرکت حمایت کرده و پایه ای برای مزیت رقابتی پایدار فراهم می کنند.

بر اساس مطالعات صورت گرفته در پژوهش حاضر، شرکت های دولتی در اندونزی می توانند با به کارگیری نظریه دیدگاه مبتنی بر منابع و استفاده از منابع و مهارت های متمایز خود، عملکرد پایدار خود را بهبود بخشند (آوانیس و ناصیح^۳، ۲۰۲۰). شرکت های دولتی می توانند با پیروی از اصول نظریه دیدگاه مبتنی بر منابع، منابع و قابلیت های خود را شناسایی و از آن ها برای انجام اقدامات موثر مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان استفاده کنند. این شرکت ها می توانند با بهره گیری از منابع مالی، سرمایه انسانی و شایستگی های سازمانی خود، مشارکت های اجتماعی قابل توجهی داشته باشند (نویانتورو و همکاران^۴، ۲۰۲۰). این امر می تواند شامل اجرای پروژه هایی مانند حمایت از ابتکارات حفاظت از محیط زیست، توسعه زیرساخت ها، بهداشت و آموزش باشد. شرکت های دولتی در اندونزی می توانند با استفاده از نظریه دیدگاه مبتنی بر منابع، منابع

¹ Ermawati et al.

² Handajani et al.

³ Awanis & Nasih

⁴ Noviantoro et al.

و شایستگی‌هایی را که به مدیریت موثر ریسک‌ها کمک می‌کنند، شناسایی و توسعه دهند (ریکاردیانتو و همکاران^۵، ۲۰۲۳). این امر مستلزم داشتن فرآیندهای قوی ارزیابی ریسک، دسترسی به داده‌ها و اطلاعات مرتبط، و توانایی اقدام سریع برای کاهش ریسک‌ها است (تنجونگ، ۲۰۲۰؛ التاسان، ۲۰۲۳؛ کاهیل، ۲۰۲۱)^۶، از جمله همکاری با مشتریان و تامین‌کنندگانی که در این زمینه مشارکت خواهند کرد (یولیانا و سارتیکا^۷، ۲۰۲۰).

در حالی که بیشتر تعاریف مسئولیت اجتماعی شرکتی بر این موضوع متمرکز بوده‌اند که سازمان‌ها چگونه می‌توانند به جامعه بازگردانند، پوروانتو و همکاران^۸ (۲۰۲۱) اضافه می‌کنند که اقدامات مسئولیت اجتماعی شرکتی شامل رفتار منصفانه با کارکنان، جلوگیری از تبعیض، فراهم کردن فرصت‌های برابر و رعایت حقوق بشر است. حتی شرکت‌ها برای حفظ اعتبار مسئولیت اجتماعی شرکتی خود در بازار جهانی، قوانین رفتاری برای زنجیره‌های تأمین خود تعیین می‌کنند (ایراوان و همکاران^۹، ۲۰۲۲). این درک گسترده‌تر از مسئولیت اجتماعی شرکتی در حال محبوب‌تر شدن است (هومائدی و همکاران، ۲۰۲۰؛ نوویتاساری و تاریگان، ۲۰۲۲؛ وانگ و همکاران، ۲۰۲۲)^{۱۰}.

به گفته ایراوان و همکاران (۲۰۲۲)، داشتن مسئولیت اجتماعی نشان دهنده این است که مسائل پایداری از دیدگاه نظریه نمایندگی^{۱۱} مورد توجه و بررسی بیشتری قرار می‌گیرند. نوویتاساری و تاریگان (۲۰۲۲) علاوه بر این، بر نظریه ذینفعان^{۱۲} تمرکز می‌کنند.

آن‌ها ادعا می‌کنند که تشکیل کمیته مسئولیت اجتماعی شرکتی می‌تواند به عنوان تلاشی برای تعامل با ذینفعان و کاهش مسئله مشروعیت دیده شود. این امر به این دلیل است که کمیته معمولاً می‌تواند اطمینان حاصل کند که ذینفعان در بحث‌های مربوط به پایداری و شیوه‌های افشای مسئولیت اجتماعی شرکتی مشارکت دارند. همان طور که برخی از محققان استدلال کرده‌اند (به عنوان مثال، هاپساری و همکاران، ۲۰۲۳؛ هومائدی و همکاران، ۲۰۲۰؛ نوواتیانی و همکاران، ۲۰۲۲؛ پرماتاساری، ۲۰۲۰)^{۱۳}، وجود کمیته مسئولیت اجتماعی شرکتی بطور قابل توجهی گزارش‌دهی پایداری را بهبود می‌بخشد. با این حال، نوویتاساری و تاریگان (۲۰۲۲) ادعا می‌کنند که هنگامی که مسئولیت پایداری به یک کمیته واگذار می‌شود، پدیده تغییر برچسب رخ می‌دهد. آن‌ها تأکید می‌کنند که هدف اصلی چنین تغییر برچسب‌هایی، بهبود شهرت شرکت است (پراستیو و همکاران، ۲۰۲۱؛ السحیمی، ۲۰۲۲؛ آنیل و نیسا، ۲۰۲۳)^{۱۴}.

مطالعات متعددی به ارتباط احتمالی بین مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان و بهبود عملکرد مالی شرکت‌ها اشاره کرده‌اند (عباس و همکاران، ۲۰۲۴؛ ناینگیتا و همکاران، ۲۰۱۹؛ پراستیو و همکاران، ۲۰۲۱؛ سالویانتونو و همکاران، ۲۰۲۲؛ سنجایا و همکاران، ۲۰۲۰)^{۱۵}. چندین مطالعه اخیر به بررسی تأثیر نوآوری بر عملکرد شرکت‌ها پرداخته‌اند. به عنوان مثال، لی و همکاران^{۱۶} (۲۰۲۲) تأثیر نوآوری محصول بر عملکرد شرکت‌ها در اقتصادهای در حال گذار را بررسی کرده‌اند. همچنین

⁵ Ricardianto et al.

⁶ Tanjung; Altassan; Kahil,

⁷ Yuliana & Sartika

⁸ Purwanto et al.

⁹ Irawan et al.

¹⁰ Humaedi et al. ; Novitasari & Tarigan; Wang et al.

¹¹ Agency Theory

¹² Stakeholders Theory

¹³ Hap Stakeholders Theory sari et al. ; Humaedi et al. ; Novatiani et al. ; Permatasari

¹⁴ Prasetyo et al. ; Alsehaيمي; Anil & Nisa

¹⁵ Abbas et al. ; Nayenggita et al. ; Prasetyo et al. ; Salviantono et al. ; Senjaya et al.

¹⁶ Li et al.

مشخص شده است که مشتریان تمایل دارند به طور مکرر از کسب‌وکارهایی حمایت کنند که معتقدند از نظر اجتماعی مسئولیت‌پذیر هستند (سنجایا و همکاران، ۲۰۲۰).

در نتیجه، شرکت‌ها می‌توانند با پرداختن به مسائل محیط زیستی و اجتماعی، آسیب به برند، نگرانی‌های قانونی و اختلالات عملیاتی را کاهش دهند (وانگ و همکاران، ۲۰۲۲؛ یولیانا و سارتیکا، ۲۰۲۰).^{۱۷} کسب‌وکارهایی که در زمینه مسئولیت اجتماعی شرکتی عملکرد خوبی دارند، ممکن است دسترسی آسان‌تری به سرمایه داشته باشند و هزینه‌های سرمایه‌ای آن‌ها کاهش یابد. شرکت‌هایی که اقدامات قوی مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان خود دارند، احتمالاً سرمایه‌گذاران آگاه به مسائل اجتماعی را جذب می‌کنند (سوئرنو و تیاچهادی، ۲۰۲۰؛ تیاچهادی و همکاران، ۲۰۲۱).^{۱۸} سازمان‌هایی که تعهدات قابل توجهی در زمینه مسئولیت اجتماعی شرکتی نسبت به کارکنان خود دارند، احتمالاً نیروهای ماهر را جذب و حفظ می‌کنند، زیرا مشخص شده است که مشارکت در پروژه‌های مسئولیت اجتماعی شرکتی می‌تواند روحیه، انگیزه و رضایت شغلی کارکنان را بهبود بخشد، که این امر به نوبه خود می‌تواند عملکرد و کاهش جابجایی کارکنان را بهبود دهد (وانگ و همکاران، ۲۰۲۲). ریکاردیانتو و همکاران (۲۰۲۳) اشاره کرده‌اند که شرکت‌هایی که در زمینه مسئولیت اجتماعی شرکتی نسبت به کارکنان عملکرد خوبی دارند، معمولاً ارزش بازار و بازده سهامداران بالاتری دارند. علاوه بر این، نوویتاساری و تاریگان (۲۰۲۲) ارتباطی بین مسئولیت اجتماعی شرکتی و ارزش بازار کسب‌و کار کشف کردند.

با توجه به موارد مطرح شده هدف این تحقیق پاسخگویی به این سوال است که:

آیا مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان بر عملکرد پایدار شرکتی تأثیر معناداری دارد؟

آیا کیفیت مدیریت ریسک بر عملکرد پایدار شرکتی تأثیر معناداری دارد؟

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اول: مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان بر عملکرد پایدار شرکتی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه دوم: کیفیت مدیریت ریسک بر عملکرد پایدار شرکتی تأثیر معناداری دارد.

- پیشینه تحقیق

فیتریانا و همکاران^{۲۰} (۲۰۲۴) مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان، کیفیت مدیریت ریسک و عملکرد پایدار شرکتی: میانجی‌گری عملکرد شرکتی بیان کردند، این پژوهش که بر اساس نظریه‌ی دیدگاه مبتنی بر منابع (Resource-Based View) طراحی شده است، از طریق یک نظرسنجی میدانی مقطعی با مشارکت ۳۴۰ مدیر ارشد شاغل در شرکت‌های دولتی اندونزی انجام شده است. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SmartPLS تحلیل شدند. یافته‌های این مطالعه نشان دهنده‌ی رابطه‌ی معنادار بین مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان، اثربخشی مدیریت ریسک، عملکرد شرکتی و عملکرد پایدار شرکتی در شرکت‌های دولتی اندونزی است. علاوه بر این، پژوهش نقش میانجی‌گرانه‌ی عملکرد شرکتی را آشکار می‌کند و

¹⁷ Wang et al. ; Yuliana & Sartika

¹⁸ Soewarno & Tjahjadi; Tjahjadi et al.

¹⁹ Wang et al.

²⁰ Fitriana et al.

سازوکارهای پیچیده‌ای را نشان می‌دهد که از طریق آن‌ها کیفیت مسئولیت اجتماعی شرکتی و مدیریت ریسک بر عملکرد پایدار کسب‌وکار تأثیر می‌گذارند.

اکسیو وهمکاران (۲۰۲۴) در تحقیقی با عنوان، مدل‌سازی اهمیت مسئولیت اجتماعی شرکتی مبتنی بر قابلیت‌های سبز و عملکرد پایداری بیان کردند، چارچوب پیشنهادی این پژوهش با استفاده از داده‌های ۶۳۴ شرکت تولیدی متوسط و بزرگ در چین مورد آزمون قرار گرفت. برای تحلیل داده‌ها، از مدل‌سازی معادلات ساختاری حداقل مربعات جزئی استفاده شد. یافته‌ها نشان می‌دهند که مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال ذینفعان داخلی و خارجی تأثیر مثبتی بر قابلیت‌های پویای سبز دارد. در همین حال، مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال ذینفعان خارجی و قابلیت‌های پویای سبز، تأثیر مثبتی بر قابلیت‌های نوآوری سبز دارند که به نوبه خود، بر عملکرد اقتصادی، زیست‌محیطی و اجتماعی شرکت‌های تولیدی تأثیر می‌گذارد. علاوه بر این، نتایج نشان‌دهنده اثر میانجی قابلیت‌های پویای سبز در رابطه میان مسئولیت اجتماعی شرکتی و قابلیت‌های نوآوری سبز است.

ژنگ وهمکاران (۲۰۲۴) در تأثیر مسئولیت اجتماعی بر روی مالی سازی شرکت بیان کردند، در بافت مالی شدن جهانی، چین حوزه اقتصادی خود را از واقعیت تغییر داده است، اقتصاد به اقتصاد ساختگی، در این تحول، تأثیر مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها (مسئولیت اجتماعی شرکتی) در مورد مالی سازی شرکت‌ها فاش نشده است. نتایج نشان می‌دهد که مسئولیت اجتماعی شرکتی نقش عاملی در تقویت منافع شخصی مدیریت، تأثیر مثبتی بر مالی‌سازی شرکت دارد. علاوه بر این، بیان کردند که مالی‌سازی سرمایه‌گذاری نهاد شرکتی را از بین می‌برد و عملکرد تجاری خود را در آینده بدتر می‌کند. به ویژه، اثر مالی مسئولیت اجتماعی شرکتی در شرکت‌های غیر دولتی و شرکت‌هایی با سهام غیرمتمرکز و عملکرد رو به کاهش کاملاً هستند. محمدی و همکاران (۱۴۰۲)، در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی و مدیریت سود بانک‌ها با تأکید بر نقش تعدیلی قدرت مدیرعامل، اظهار داشتند که با توجه به تأثیر قدرت مدیرعامل بر عملکرد بانک، مدیران عامل می‌توانند در انجام مسئولیت‌پذیری اجتماعی و در مدیریت سود نقش داشته باشند. بدین منظور نمونه پژوهش شامل ۱۶ بانک پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در بازه زمانی سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ برای آزمون فرضیه‌های پژوهش مورد استفاده قرار گرفت. یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان دادند که مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر مدیریت سود بانک‌ها تأثیر منفی و معناداری دارند. این بدان معناست که افزایش مسئولیت‌پذیری اجتماعی موجب کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و کاهش عدم شفافیت اطلاعات مالی و در نتیجه کاهش مدیریت سود بانک‌ها می‌شوند. همچنین یافته‌های پژوهش نشان دادند، قدرت مدیرعامل در تعدیل رابطه مسئولیت‌پذیری اجتماعی و مدیریت سود بانک‌ها نقشی ندارد.

بنابی و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی با عنوان تأثیر ابعاد مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، بیان داشتند که پژوهش ایشان، بررسی تأثیر ابعاد مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری است. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش همبستگی و پس‌رویدادی می‌باشد. برای این منظور ۹۸۴ سال-شرکت در فاصله زمانی ۱۳۹۹-۱۳۹۲ انتخاب و با استفاده از مدل‌های رگرسیونی چندمتغیره در نرم افزار ایویوز مورد تحلیل قرار گرفتند. نتایج آزمون فرضیه‌ها نشان می‌دهد شاخص کل مسئولیت‌پذیری اجتماعی تأثیر مثبتی بر قابلیت مقایسه اطلاعات دارد و سبب افزایش آن می‌شود. همچنین بعد اخلاقی و بعد اقتصادی مسئولیت‌پذیری اجتماعی به ترتیب بیشترین تأثیرگذاری مثبت بر قابلیت مقایسه اطلاعات را دارند در حالی که بعد قانونی مسئولیت‌پذیری اجتماعی تأثیر معنی داری بر قابلیت مقایسه اطلاعات

ندارد که می تواند ناشی از عدم وجود قابلیت های قانونی مورد انتظار برای پاسخگویی نسبت به مسئولیت اجتماعی واحدهای تجاری باشد.

- روش پژوهش

این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از لحاظ ماهیت گردآوری داده های موردنظر در زمره تحقیق توصیفی به شمار می آید. پژوهش توصیفی شامل مجموعه ای از روش هایی است که هدف آن ها توصیف شرایط یا پدیده های مورد بررسی است. اجرای پژوهش توصیفی برای شناخت بیشتر شرایط موجود با یاری رساندن به فرایند تصمیم گیری می باشد. بنابراین این تحقیق از نوع تحقیقات توصیفی، پیمایشی و کاربردی است. در این پژوهش برای گردآوری اطلاعات در زمینه مبانی نظری، تدوین ادبیات پژوهش و شناسایی مؤلفه ها از روش مطالعه کتابخانه ای یعنی از منابع، مقالات و کتاب های مورد نیاز استفاده شده است. برای آزمون فرضیات از روش پیمایشی و توزیع پرسشنامه استاندارد استفاده شده است. پرسشنامه تحقیق دارای مقیاس لیکرت می باشد، بدین صورت که برای هر سوال از ۵ گزینه استفاده شده است.

جامعه و نمونه آماری پژوهش

در این مطالعه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال ۱۴۰۴ به عنوان جامعه آماری تحقیق مدنظر هستند. در این مطالعه طبق روش کوکران، ۴۰۰ نفر از مدیران شرکتها به عنوان نمونه انتخاب شده اند.

تعریف عملیاتی متغیرها:

همه متغیرهای تحقیق بر اساس پرسشنامه سنجیده می شود.

مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان:

حاصل پاسخگویی به ۸ سوال مربوط به این متغیر در پرسشنامه.

کیفیت مدیریت ریسک:

حاصل پاسخگویی به ۴ سوال مربوط به این متغیر در پرسشنامه.

عملکرد پایدار شرکتی:

حاصل پاسخگویی به ۸ سوال مربوط به این متغیر در پرسشنامه.

جدول ۱. جزئیات معیارهای مورد استفاده

منبع	گویه	متغیر
تورکر ^{۲۱} (۲۰۰۹)	۱- شرکت ما طیف گسترده‌ای از مزایای غیرمستقیم را برای بهبود کیفیت زندگی کارکنان ارائه می‌دهد. ۲- کارکنان شرکت ما حقوق مناسبی دریافت می‌کنند تا کیفیت زندگی قابل قبولی داشته باشند. ۳- سیاست‌های شرکت ما محیط کاری ایمن و سالمی را برای تمام کارکنان فراهم می‌کند. ۴- شرکت ما از کارکنانی که مایل به کسب آموزش‌های بیشتر هستند، حمایت می‌کند. ۵- فرصت‌های کافی برای توسعه مهارت‌های من در شغل فعلی‌ام وجود دارد. ۶- سیاست‌های شرکت ما کارکنان را به توسعه مهارت‌ها و مسیر شغلی خود تشویق می‌کند. ۷- شرکت ما سیاست‌های انعطاف‌پذیری را برای ایجاد تعادل بین کار و زندگی کارکنان اجرا می‌کند. ۸- مدیریت شرکت ما عمدتاً به نیازها و خواسته‌های کارکنان توجه می‌کند.	مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان
صیدی و همکاران ^{۲۲} (۲۰۱۹)	۱- تأثیرات مثبت و منفی رویدادهای بالقوه در سراسر سازمان بررسی می‌شود. ۲- ریسک‌های این سازمان با استفاده از روش‌های تحلیل کیفی (مانند بالا، متوسط، پایین) ارزیابی می‌شوند. ۳- ریسک‌های این سازمان با استفاده از روش‌های تحلیل کمی (مانند درصدها، نمودارهای احتمالی یا ابزارهایی مانند متریک‌ها و نرم‌افزار) ارزیابی می‌شوند. ۴- سازمان در اولویت‌بندی ریسک‌ها و تعیین ریسک‌های باقیمانده مؤثر است.	کیفیت مدیریت ریسک
ویجتیلک ^{۲۳} (۲۰۱۷)	۱- انتخاب مواد اولیه از منابعی که بازیابی یا تجدید می‌شوند. ۲- کاهش تأثیرات محیط زیستی فرآیندهای تولید یا حذف فرآیندهای آسیب‌رسان به محیط زیست. ۳- کاهش فعالیت‌ها در مکان‌های حساس محیط زیستی. ۴- کاهش احتمال حوادث محیط زیستی از طریق بهبود فرآیندها. ۵- کاهش ضایعات با ساده‌سازی فرآیندها یا استفاده از ضایعات به عنوان مواد اولیه برای فرآیندهای خود. ۶- دفع مسئولانه‌ی ضایعات. ۷- مدیریت یا نگهداری مسئولانه‌ی ضایعات سمی	عملکرد پایدار شرکتی

²¹ Turker²² Saeidi et al.²³ Wijethilake

جدول ۲- محاسبه ضریب آلفای کرونباخ

ردیف	گویه	آلفای کرونباخ
۱	مسئولیت اجتماعی شرکتی	۰/۹۳۹
۲	کیفیت مدیریت ریسک	۰/۸۳۳
۳	عملکرد پایدار شرکتی	۰/۹۵۱

توصیف متغیرهای پژوهش

با توجه به جدول شماره (۳) آمار توصیفی کلیه متغیرهای تحقیق از نظر شاخص‌های آماری به شرح جدول زیر می‌باشد.

جدول ۳- آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر	نشان اختصاری	مشاهده	کمترین	بیشترین	میانگین		انحراف معیار
					آماره	انحراف خطا	
مسئولیت اجتماعی شرکتی	AUTO	۴۰۰	۱/۰۰	۵/۰۰	۳/۳۴۸	۰/۰۵۰	۰/۰۰۸
کیفیت مدیریت ریسک	DEM	۴۰۰	۱/۰۰	۵/۰۰	۲/۸۶۲	۰/۰۵۸	۰/۹۳۴
عملکرد پایدار شرکتی	OCB	۴۰۰	۱/۰۰	۵/۰۰	۲/۹۰۱	۰/۰۶۳	۱/۰۰۹

بررسی مدل نظری تحقیق

برای آزمون صحت مدل نظری تحقیق و محاسبه ضرایب تأثیر از روش مدلیابی معادلات ساختاری بوسیله نرم افزار PLS استفاده شده است. مدلیابی معادلات ساختاری یک تکنیک تحلیل چند متغیری بسیار کلی و نیرومند از خانواده رگرسیون چند متغیری و به بیان دقیق‌تر بسط "مدل خطی کلی"^{۲۴} است که به پژوهشگر امکان می‌دهد مجموعه‌ای از معادلات رگرسیون را بگونه همزمان مورد آزمون قرار دهد. مدلیابی معادله ساختاری یک رویکرد جامع برای آزمون فرضیه‌هایی درباره روابط متغیرهای مشاهده شده و پنهان است. در میان تمامی شیوه تحلیل چند متغیره تنها روش معادلات ساختاری است که همزمان هم از تحلیل رگرسیون چندگانه و هم از تحلیل عاملی استفاده می‌کند (هیر و همکاران^{۲۵}، ۲۰۰۶).

تحلیل عاملی

در انجام تحلیل عاملی، ابتدا باید از این مسأله اطمینان حاصل شود که آیا می‌توان داده‌های موجود را برای تحلیل مورد استفاده قرار داد یا نه؟ بنابراین در ابتدا به بررسی مناسب بودن داده‌ها برای تحلیل عاملی می‌پردازیم. روش‌های مختلفی برای این کار وجود دارد که از جمله آنها می‌توان به محاسبه شاخص کایزر - مایر-اوکلین (KMO) اشاره کرد که مقدار آن همواره

²⁴- General Linear Model

²⁵- Hair et. al

بین ۰ تا ۱ در نوسان است. در صورتی که مقدار KMO کمتر از ۰/۵۰ باشد، داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب نخواهد بود و اگر مقدار آن بین ۰/۵۰ تا ۰/۶۹ باشد، می‌توان با احتیاط بیشتر به تحلیل عاملی پرداخت، ولی در صورتی که مقدار آن بزرگتر از ۰/۷ باشد، همبستگی‌های موجود در بین داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب خواهد بود.

از سوی دیگر برای اطمینان از مناسب بودن داده‌ها مبنی بر اینکه ماتریس همبستگی‌هایی که پایه تحلیل قرار می‌گیرد، در جامعه برابر با صفر نیست، از آزمون بارتلت استفاده شده است. به عبارت دیگر با استفاده از آزمون بارتلت می‌توان از کفایت نمونه‌گیری اطمینان حاصل کرد. نتایج حاصل که در جدول شماره (۴) نشان داده شده است، نشانگر مناسب بودن همبستگی‌های موجود بین داده‌ها برای تحلیل عاملی و کفایت نمونه‌گیری است، از این رو می‌توان به تحلیل عاملی اقدام کرد.

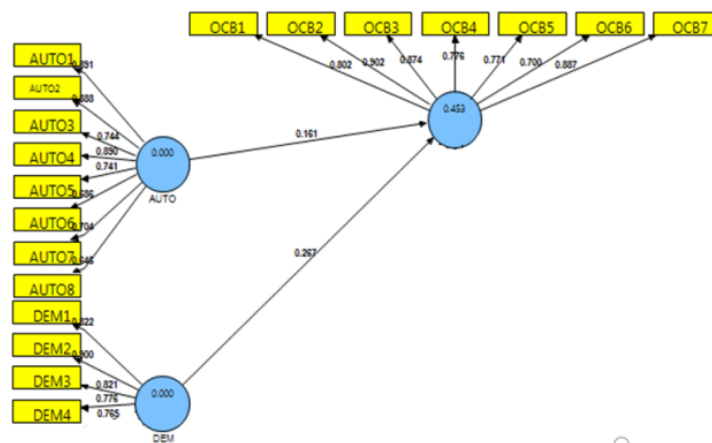
جدول ۴- آزمون KMO و بارتلت

نام آزمون آماری	شاخص آزمون	مقدار	توضیحات
آزمون کایزر مایر اوکلین	KMO	۰/۸۶۰	کفایت نمونه‌گیری در حد بسیار خوب است
آزمون بارتلت	χ^2 (آماره کای دو)	۱۵۲۳۹/۷۰۷	رابطه معنادار است
	df (درجه آزادی)	۱۳۲۶	
	P-value (سطح معنی‌داری)	۰/۰۰۰	

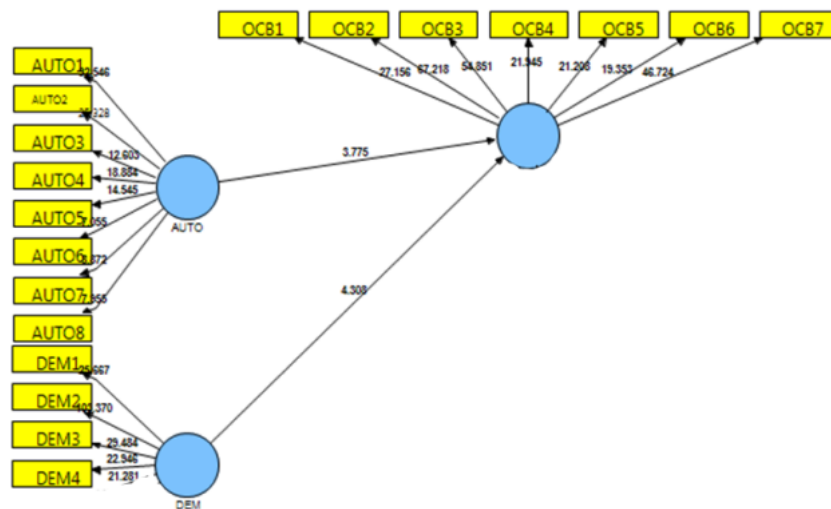
با توجه به عدد KMO (بزرگتر از ۰/۷) و عدد معنی‌داری آزمون بارتلت ($\text{sig} < ۰/۰۵$) می‌توان گفت که داده‌ها برای اجرای تحلیل عاملی مناسب است و از شرایط مورد نیاز برخوردار است.

- آزمون فرضیات تحقیق

در این قسمت به بررسی آزمون فرضیات تحقیق با استفاده از نرم افزار PLS می‌پردازیم.

شکل ۱- مدل ساختاری تحقیق همراه با ضرایب استاندارد

شکل ۲- مدل ساختاری تحقیق همراه با ضرایب معناداری

جدول ۵- نتایج رابطه مستقیم و ضرایب معناداری فرضیات مدل پژوهش

مسیر	نشان	ضریب مسیر	معناداری	نتیجه آزمون
مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان --- عملکرد پایدار شرکتی	AUTO --- OCB	۰/۱۶۱	۳/۷۷۵	قبول
کیفیت مدیریت ریسک --- عملکرد پایدار شرکتی	DEM --- OCB	۰/۲۶۷	۴/۳۰۸	قبول

نتایج فرضیات تحقیق:

فرضیه اول:

H_0 : مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان بر عملکرد پایدار شرکتی تأثیر معناداری ندارد.

H_1 : مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان بر عملکرد پایدار شرکتی تأثیر معناداری دارد.

مطابق جدول شماره (۵) می‌توان گفت ضریب مسیر رابطه میان مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان بر عملکرد پایدار شرکتی ۰/۱۶۱ است. آماره تی برای این ضریب نیز ۳/۷۷۵ است و مقدار آن بالاتر از آستانه معنی‌داری یعنی ۱/۹۶ بدست آمده است. لذا فرض H_0 رد و فرض H_1 تأیید می‌شود. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت در سطح اطمینان ۹۵ درصد مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان بر عملکرد پایدار شرکتی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه دوم:

H_0 : کیفیت مدیریت ریسک بر عملکرد پایدار شرکتی تأثیر معناداری ندارد.

H_1 : کیفیت مدیریت ریسک بر عملکرد پایدار شرکتی تأثیر معناداری دارد.

مطابق جدول شماره (۵) می‌توان گفت ضریب مسیر رابطه میان کیفیت مدیریت ریسک بر عملکرد پایدار شرکتی $0/267$ است. آماره تی برای این ضریب نیز $4/308$ است و مقدار آن بالاتر از آستانه معنی‌داری یعنی $1/96$ بدست آمده است. لذا فرض H_0 رد و فرض H_1 تأیید می‌شود. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت در سطح اطمینان ۹۵ درصد بین کیفیت مدیریت ریسک بر عملکرد پایدار شرکتی تأثیر معناداری دارد.

یافته‌های این مطالعه نشان دهنده‌ی رابطه‌ای معنادار بین مسئولیت اجتماعی شرکتی در قبال کارکنان، اثربخشی مدیریت ریسک، عملکرد شرکتی و عملکرد پایدار شرکتی است. این مطالعه بر نقش محوری فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی شرکتی CSR متمرکز بر رفاه کارکنان و شیوه‌های کارآمد مدیریت ریسک در دستیابی به عملکرد پایدار تأکید می‌کند. نتایج این پژوهش راهنمایی‌های عملی برای تصمیم‌گیرندگان فراهم می‌کند و بر اهمیت استراتژیک همسویی استراتژی‌های مسئولیت اجتماعی شرکتی CSR و مدیریت ریسک با اهداف کلان برای دستیابی به عملکرد پایدار کسب‌وکار تأکید می‌نماید.

پیشنهادهای کاربردی

با توجه به نتایج این پژوهش به مدیران شرکت‌ها توصیه می‌شود، تمام تلاش خود را جهت کاهش ریسک‌ها به عمل آورند تا شرکت‌ها به عملکرد پایداری بیشتری دست یابد و برای مشتریان خود ارزش بیافرینند.

با توجه به اهمیت و وسعت ابعاد مسئولیت اجتماعی شرکتها، به مدیران شرکت‌های پذیرفته شده در بورس پیشنهاد می‌گردد، در جهت ارتقای عملکرد، به طبقه بندی صحیح و بعلاوه درنظرگرفتن آثار فعالیت های اجتماعی جدید که به طور مستقیم بر عملکرد تأثیرگذار است روی آورند.

با در نظر گرفتن جایگاه مسئولیت اجتماعی شرکت ها در سازمان ها پیشنهاد می شود، کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، استاندارد را در این خصوص تدوین نماید که همه شرکت ها آن را به کار ببرند. نظارت و حصول اطمینان از اجرای صحیح قوانین مربوط به افشای مسئولیت اجتماعی شرکت ها، مستلزم انتشار گزارش سالانه جداگانه در این خصوص است. پیشنهاد می شود راه کارهای تقویت ضمانت اجرایی انتشار چنین گزارشاتی بررسی شود.

وجود رویه های یکسان جهت افشای مسئولیت اجتماعی به وسیله شرکت اهمیت دارد و به سازمان بورس اوراق بهادار تهران پیشنهاد می شود، چگونگی ایجاد رویه های یکسان به منظور افشای مسئولیت اجتماعی را بررسی نماید.

پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی

در پژوهش های آتی می توان تاثیرگذاری مدیریت ریسک تاثیر اجتماعی

تأثیر بهره وری نیروی کار بر رابطه بین مسئولیت اجتماعی شرکت و کیفیت مدیریت ریسک بر عملکرد پایداری در شرکتها را مورد بررسی قرار داد.

بررسی تأثیر نوآوری بر رابطه بین مسئولیت اجتماعی شرکت و کیفیت مدیریت ریسک بر عملکرد پایداری شرکت.

با توجه به اینکه در تحقیق حاضر، پایداری زیست‌محیطی در عملکرد پایداری در نظر گرفته نشد، تاثیرگذاری مدیریت ریسک تاثیر اجتماعی بر رابطه بین مسئولیت اجتماعی شرکت و کیفیت مدیریت ریسک بر عملکرد پایداری شرکت نیز پیشنهاد می‌شود.

فهرست منابع

۱. اکبری، سمیه، به راهنمایی رضایی، فرزین. (۱۳۹۶). تأثیر عدم شفافیت اطلاعات و مالکیت نهادی بر ارتباط بین اجتناب مالیاتی و ریسک سقوط قیمت سهام. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی قزوین.
۲. باقری، فاطمه، صدیق اورعی، غلامرضا، یوسفی، علی. (۱۳۹۴). تعهد اجتماعی؛ مفهومی جدید در عرصه علوم اجتماعی. اسلام و مطالعات اجتماعی، شماره ۲، ۱۴۴-۱۰۸.
۳. تقی زاده خانقاه، وحید، زینالی، مهدی. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت ها بر کارایی سرمایه گذاری و نوآوری. حسابداری سلامت، شماره ۲، دوره ۱۶، ۲۷-۱.
۴. جوادی، رزیتا، به راهنمایی رضایی، فرزین. (۱۳۹۹). تأثیر واسطه ای عملکرد مالی بر رابطه بین مسئولیت های اجتماعی و ساختار مالکیت شرکت ها. پایان نامه کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی البرز قزوین.
۵. حساس یگانه یحیی، باباجانی جعفر، تقوی فرد محمد تقی، آرین پور آرش. (۱۳۹۷). تحلیل عملکرد پایدار زیست محیطی و تأثیر آن بر هزینه سرمایه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری. ۳ (۵) : ۱-۳۹.
۶. سلیمانی امیری، غلامرضا و فرشی، زهرا. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر تأمین مالی از بانک ها و اهداف مالیاتی بر رابطه کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه گذاری شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. مجله دانش حسابداری. سال سوم. شماره یازدهم، ص ۵۸.
۷. سلیمانزاده، فاطمه، به راهنمایی رضایی، فرزین. (۱۴۰۱). بررسی رابطه مسئولیت اجتماعی با ضریب واکنش به سود و عملکردهای شرکت ها. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی قزوین.
۸. فخاری، حسین، رضایی پشته نویی، یاسر، نوروزی، محمد. (۱۳۹۵). تأثیر افشای مسئولیت اجتماعی شرکت بر کارایی سرمایه گذاری. راهبرد مدیریت مالی، شماره ۱۵، ۱۰۶-۸۵.
۹. رضایی، فرزین، موسوی، سید احمد، شاه ویسی، فرهاد. (۱۳۹۶). تبیین ایفای مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت ها و تأثیر آن بر خصوصیات کیفی اطلاعات مالی. حسابداری مدیریت، شماره ۳۳، صص ۱۴۱-۸۹.
۱۰. رضایی، فرزین، محمدپور، مهدیه. (۱۳۹۶). تبیین رابطه بین مسئولیت اجتماعی شرکت ها و هزینه سرمایه ضمنی. پژوهش های نوین در حسابداری و حسابرسی، شماره ۱، دوره ۱، صص ۱۳۸-۱۱۷.
۱۱. رشوند، فاطمه، به راهنمایی رضایی، فرزین. (۱۳۹۷). تأثیر افشای اختیاری اطلاعات غیرمالی بر پایداری عملکرد شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی قزوین.
۱۲. رستمی، شعیب، احمدی نیاسانی، آسیه، صبوری، مریم. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین شاخص های مسئولیت اجتماعی شرکت ها و اجزای عملکرد مالی؛ شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران. ماهنامه پژوهشهای مدیریت و حسابداری، شماره چهاردهم، صص ۴۲-۲۵.
۱۳. عبدلی، محمد رضا، نوروز پور، زهرا. (۱۳۹۷). تأثیر افشای اختیاری اطلاعات مالی و غیر مالی بر پایداری عملکرد شرکت. نخستین کنفرانس ملی تحقیق و توسعه در مدیریت و اقتصاد مقاومتی، ۲۰-۱.

14. Kruger, P. (2015). "Corporate Goodness and Shareholder Wealth", Journal of Financial Economics, Vol. 115, No. 2, pp. 304-329.

15. Lin, Ch. and et al. (2020). "An Integrated Model to Explain How Corporate Social

- Responsibility Affects Corporate Financial Performance”. Sustainability 2015, 7, 8292-8311; doi: 10. 3390/su7078292.
16. Gupta, K. (2018). Environmental sustainability and implied cost of equity: international evidence. Journal of Business Ethics, 147 (2): 343-365.
17. Mercedes, R. (2015). “Social responsibility and financial performance: The role of good corporate governance”. BRQ Business Research Quarterly.
18. Ng, C. , A. & Z. , Rezaee. (2015). Business sustainability performance and cost of equity capital. Journal of Corporate Finance 34: 128-149.
19. Perry, S. J. , Hunter, E. M. , & Currall, S. C. (2023). Managing the innovators: Organizational and professional commitment among scientists and engineers. Research Policy, 45 (6) , 1247-1262.
20. Rodriguez - Fernandez, M. (2022) Social Responsibility and Financial Performance: the Role of Good Corporate Governance. BRQ Business Research Quarterly, 19: 137-151.
21. Rezaee, Z. , L. , Tuo. (201). Voluntary disclosure of non-financial information and its association with sustainability performance. Advances in Accounting 39: 47-59.
22. Sadok, E. and Karoui ,A. (2019). “Does Corporate Social Responsibility Affect Mutual Fund Performance and Flows?”. Journal of Banking and Finance (2019) , doi: 10. 1016/j.jbankfin. 2019. 10. 009.
23. Samet, M. and A. Jarboui (2020). “How Does Corporate Social Responsibility Contribute Investment Efficiency?”, Journal of Multinational Financial Management, Vol. 40, pp. 33-46.
24. Salewski, M. and Henning, Z. (2019). ” The Association between Corporate Social Responsibility (CSR) and Earnings Quality: Evidence from European Blue Chips”. HHL Working Paper, No. 131.